

V. TOLDALEK.

A' Tek. Thurócz Vármegyében lévő F. Stubnyai meleg Fördővizről való Tudósítás.

Meg érdemlik, sőt szükségesek is, hogy az olyan fürdő vizek, mellyek az emberi nyavalyák ellen hasznosak, a' közönségnek tudtára adattassanak. Illyen a' többiek közül egy a' természetnek leg nagyobb ajándéka Tek. Nem. Thurócz Vármegyében lévő F. Stubnyai meleg Fördő. Ezen áldott víz a' föld alól buzog fel olly melegen, hogy a' fürdőknek ki eresztése után újra való meg telésekor nem is lehet mind addig benne fürödni, míg illendően meg nem hivülnek, hanem mivel itten az Uraságok számára három gyönyörűségesen el készített fürdők vagynak, olly módon rendelik a' ki eresztést, hogy a' kis fürdő mindig felmarad, mellyben igen sokan fürödhetnek, és kedvekre tsónakázhatnak a' fürdőkben szokásban lévő tsónakon. Ezen három Uraság fürdőjén kívül még vagynak három fürdők, egy olly meleg, mellyet Czigány fürdőnek hívnak, hogy abban fürödni nem lehet, hanem tsak lábaikat szokták fürösztetni, mellytől az egész test hővizzadásban szokott jönni; két fürdőjük pedig a' szegény embereknek mindjárt a' Czigányfürdő mellett vagyon rendelve.

Ezen áldott adományával a' Természetnek az irigységig adakozó módon bánik Nem. Kir. Kör-möcz Bánya Várossa, mellynek hirtoka, mindennek pénz nélkül adja gyógyító áldott fürdőjét, 24 betsületes szobákból 's egynéhány konyhákból álló nagy kő épületeket tétetett a' betegeknek lehető alkalmas elfogadásokra, két emeletre, és olly jó móddal, hogy mind az alsó, mind a' felső szobákból, mind a' három Uraság fürdőjébe lehet menni, egy szobának ára 24 órara 15 xr, konyha 6 kr. Traiteur vagy vendéglő betsületes vagyon, 45 krajtzarért jó ebédet ad, a' jó bornak 24 xr. az ára; egy szóval itten mindent lehet kapni konyhára valót. Közel egy mértföldnire vagyon Budisban igen kedves ízű savanyú víz, melly is a' vizelletet és hasat is hajtya, és a' fürdéssel öfzve kötve nagy hasznokat tesz, kevés pénzért minden nap böven lehet kapni friffet. A' fürdő vagyon nagy térségen közel falukhoz, 's mellette egy gyönyörűes rét és Anglus kert, rékkal, pifztrangel a' mellette le folyó víz bővölködik. — Ezen kívül a' fürdőhöz 50 lépésnire vagyon két nagy vendégfogadó, hol sok szobák vannak, és a' vendegeket jó szível látják. Mosócz Városa ide egy óra, Körmőtz három, Besztercze öt, útjai tsináltak. A' népe ezen T. N. Vármegyének tsinos, jó szívü, örömeft szolgál; az Uraság pedig különös jó szívü 's tellyes baratsággal.

Ezen áldot ferdőnek gyógyító nagy erejét már második esztendőben mind magamon, mind sokakon böven tapasztaltam. Orvos Lifsovinyi János Urnak 1772-ik esztendőben ezen vizről ki-

adott munkájában, mellyben előhoz már annakelőtte ki adott sok orvosoknak írásaik szerént, 's maga tapasztalásaiából ezen nyavalyákban leginkább javasolja. Köszvényeseknek, Podagricusoknak, öfzve sugorodott, szélütött, 's elszáradt teteműeknek, kövel, vagy fővénnel, máj és lép dagadásokkal kinlódóknak, rühösöknek, vagy a' kik egész testekben ki sebesednek, testekben száradni kezdenek, meg lövetteknek, vagy vágattaknak, alfszonyi fehér folyásokban, melly a' méhnek gyengeségétől származik, elgyengült öregeket meg frissíti, az elkopatott férfiuságot erőssítő erejével régi állapotjára vissza állítja, sőt a' testben lapangó nyavalyákat bizonyos veres kipattogzások által a' bőrre ki hajtya, 's mind addig kinntartya, míg a' nyavalyának materiája a' testből egészen kinem tisztul. Felől titolt Orvos a' Carlsbádi fürdővel ezen vizet öfzve hasonlittya; ezen fürdőnek semmi bűdös, vagy alkalmatlan szaga nintsen, és a' középső fürdő igen mérsékelt melegségű.

Én nagy nyavalyám után rheumatismussal olly nagyon kinlottam négy esztendeig, hogy legkifsebb levegő is lefektetett, 's nagy kínokat okozott, sőt egyszer az agyvelőmre akadván, csak el nem bútsúztatott. A' múlt esztendőben két hétig itten fürdöttem, 's olly szerentsés voltam, hogy minden belső orvosság nélkül annyira meg szabadultam nyavalyámtól, hogy noha a' múlt télen a' legalkalmatlanabb nedves hideg időben is sokat úztam, még is kevés bajomat érzettem; ugyan azért kész vagyok meg jelenni itten míg élek, 's

lehet, minden esztendőben Juliusban, annyival is inkább, mivel itten testemnek egészségét, lelkemnek tsendefféget találok, és igazán lehet ezen fördőről mondani: Est hic aegris medicina, sanis recreatio. En szemeimmel láttam néhány olly fájdalmakban lévő közsvényes betegeket, és az idén is, kik tehetlenek voltak tagjaikkal, és négy ember hurzolta a' fördőben, tiznapok múlva már magok jártak örömmel, 's velem együtt áldották a' viznek gyógyító erejét.

Vagyon itten lakása egy Chirurgusnak is, a' ki utasítást szokott a' fördővel élőknek adni.

Ezen tsekély tudósítással akarok, sőt emberi kötelességemnek tartom használni, a' felöl kitett nyavalyában kinlódó betegeknek annyival is inkább, mivel nem is tudják, hol keressék gyógyulásokat. F. Stubnya. a. 15. Julii 1807.

Tóth Pápai János
Seb és Szem Orvos mk.

Tudományos Tudósítás.

Pesten, Nemzeti Könyvtáros Titt. Kiss István Urnál találandó leg újabb Könyvek.

Kisfaludi Sándor munkái, Himfi szelvényei két részre metzett képekkel, ékes borítékban, 2 részben, kötve 5 fl.

Kisfaludi Sándor munkái Régek a' Magyar előidőből, 3 részre metzett képekkel, ékes borítékba kötve 2 fl.

Flóra 3-ik kötet, Hierónak a' Szirakuzai

Királynak, és Artemira Herceg Asszonyinak történetei, két rézre metezett képekkel, ékes borítékba kötve 1 fl. 15 xr.

A' Jegyesek Kartágóban, vagy a' N. Scipio. Eredeti munka, és vitézi történet, készíttette Gorové László, két rézre metezett képekkel, kötve 3 fl.

Az érdeemes Kalmár hazai történeten épült eredeti darab, 5 felvonásokban, szerzette Gorové László, egy rézre metezett képpel, kötve 1 for. 6 xr.

Robertson Wilhelm Ámerikai Historiája, fordította Tanárki János; kötve 3 for. 15 xr.

Némelly Görög és Római nagy Emberek élete Plutarkusból Tanárki János által, két rézre metezett képekkel, két kötetben, kötve 3 fl. 30 xr.

Alvina, ki adta Folnesits János Lajos, egy rézre metezett szép képpel. Kötve 1 fl. 15 xr.

Az önnön áldozat, egy érzékeny játék három felvonásban, fordította Benke József 1807. éft. Kötve 30 xr.

Magyar légy igaz Magyar, láss tovább, betsüldnyelvedet, 1807. éft. Kötve 20 xr.

Ünnepnapi Predikátziók, mellyeket a' Pesti Fő Plébánia templomában, élő nyelven mondott P. Alexovics Basilius, első Remete Sz. Pál Szerzetébéli Pap, 2-ik kiadás, kötve 2 fl. 45 xr.

Vasárnapi Predikátziók, mellyeket a' Pesti Plébánia fő templomában élő nyelven mondott P. Alexovics Basilius, nyári Rész, második kiadás, kötve 2 fl. 45 xr.

Vasárnapi Predikációk, melyeket élő nyelven mondott: P. Blexovics Basilius, téli rész, 2-ik kiadás, 2 fl. 45 xr.

Kiss János egy egész évtizedei Vasárnapi, és innepnapi Evangyéliomokra való Predikációk. Kötve 3 fl. 51 xr.

Halotti 50 rövid Predikációk, kiadta Kovács Sámuel Csakvári Refor. Predikátor. Kötve 1 fl. 40 xr.

Göböl Gáspár Ketskeméti Prédikátor és Esperesi Keresztény nagy Katekizmusa. Kötve 18 xr.

Göböl Gáspár etc. Kis Katekizmusa, kötve 6 xr.

Adamus Horváth Quadratura Circuli cum Tabella compact 36 xr.

Relatio Caroli Generalissimi ad Majestatem Suam Sacratissimam, Imperatorem Franciscum I. Regem Hungariae Apostol. Budae die 5. Maji 1807. Kötve 36 xr.

Historia Juris Hungarici a' tempore S. Stephani I. Regis ad gloriose regnantem Franciscum I. per Paulum Hajnik J. U. Doctorem, Pars I. et II. Kötve 4 fl. 24 xr.

Mitterpacher Elementa Rei Rusticae 5 Partes. Kötve 5 fl. 30 xr.

* * *

Hiradás.

A' Pesti Mobiliák Fabrikájának Tulajdonosai Kerner és Vogel illendő tisztelettel jelentik, hogy ők a' vásárló Publicumnak nagyobb kön-

nyeségére nézve, most már Temesváron és Debreczenben is szép mobiliás táraikat állítottak fel. Temesváron a' Gábriel Károly Ur Házában, a' Fő Templom piacán, a' 7 Vál. Fejedelem tziherü Vendégfogadó mellett; Debreczenben pedig, a' Czeglédi útában, a' Város Háza mellett, a' Kiss Orbán Ur házában; a' vásárokon kívül pedig Lestán Péter Kereskedő Urnál találtnak ezek a' mobiliák.

Ezen Fabrikáknak felállítói tellyes tehetségek szerént azon iparkodtak, hogy a' tisztelt Publicumnak magok eránt való bizodalmtat egész mértékben meg nyerheffék. Arra való nézve, a' fent említett mobiliás táraikat, és magok fabrikájokat is mindenféle szép mobiliákkal annyira fel ékesítették, hogy mindenek, a' kiknek azoknak vásárlásokra kedvek leszen, mind a' vásároltatandó szép és jó munkákkal, mind pedig azoknak árokkal tökéletesen meg fognak elégedni, mivel azokban ~~mindenkor változatott~~ Anglus és másféle Kanapékat, Páfosokat, Pirutzokat, az azokhoz tartozó karfzékekkel, mellyek atlasszal, selyem materiákkal, tzitz kartonnal, kazemirral, és bőrrel béboritva vannak, bővséggel találhatni.

Ennekfelette szép Secretáriusokat, írő Comodokat, Toilletteket, Trimaux, Garderob és fejér öltöző tartó almáriomokat, asztalokat, nyoszolyákat, különbkülömbféle fákból készült vizelő edény tartó almáriomotskákat, igen szép tükröket, luztereket, ékes falra való villogó kövekkal rakott és arannyal bronzirozott falra való gyertyatartókat, 's több eséléket lehet nállok kapni. —

E' mellett asztalra való gyertyatartókkal, talpas és falonfüggő, különbkülömbféle betses fákból, és alabastróm kőből készült órákkal, Toilettekkel (dámaknak való öltözö asztalkákkal) útra való iskatolákkal, asszonyi ékecségeket tartó, és játékhoz való ládatskákkal különbkülömbformájú, vagy alabastrómból, vagy tündöklő üvegekből készült asztali készületekkel, virágtartó edényekkel, mindenféle betses fákból készült Fortepianosokkal, ágycseritőkkel, kályha mellé és gyertya világ ellen való arnyéktartókkal, szép formájú szobákpádolására való szőnyegekkel, egy szóval, mindenféle eszközökkel, mellyek a' szobáknak fel ékesítésekre meg kívántatnak, bőven szolgálhatnak. Végtére valamint a' Pesti Fabrikában, úgy Temesváron is mindenkor olly alkalmas tapetzírozokat tartanak, a' kik a' szobáikat ki tapetzírozni, akaró Uraknak mindenkor készek lesznek szolgálni.

Utollyára ~~ennek közteljes megvalósulását~~ vezett Mobilák Fabrikájának Tulajdonosi, hogy és minden hónapban a' leg szebb, 's a' leg jobb ízérésű Anglus és Frantzia Országi új találmányokkal fognak a' Magyar Publicumnak szolgálni.
